

Slumpvisa drogtester i skolan - har de en preventiv effekt ?

Nils Lundin
skolöverläkare
Elevhälsan
Skolhälsan
Helsingborg
042 406 5067
nils.lundin@helsingborg.se

Handledare:
Kai Österberg
leg psykolog
Arbets- o miljömedicin
Lunds Universitet
kai.osterberg@med.lu.se

Projektarbete vid Företagsläkarkursen Väst 2009,
Sahlgrenska akademien vid Göteborgs Universitet

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	sid. 2
Sammanfattning	sid. 3
Inledning	sid. 4
Undersökt grupp	sid. 4
Metod	sid. 5
Resultat	sid. 6
Diskussion	sid. 9
Referenser	sid. 10

Förord

Ett stort tack till alla deltagande elever som medverkat med sina åsikter liksom till skolledare för en god samverkan. Ett varmt tack till Gunilla Lindcrantz, chefssekreterare, kommunstyrelsen, Rådhuset, Helsingborgs Stad, för hennes goda arbete och tålmodiga engagemang; för utan vars insats denna undersökning aldrig kunnat initieras. Ett innerligt tack till Kai Österberg, leg psykolog, Arbets- o miljömedicin, Lund för klokt och konstruktivt tankeutbyte. Ett tack framförs även till Svenska Carnegieinstitutet i Stockholm som delvis stöttat med ekonomiskt bidrag för studiens genomförande.

Sammanfattning

I arbetslivet är det sedan flera år vanligt med slumpmässiga drogtester av arbetstagare. Där- emot är det i Sverige ytterst ovanligt att skolor utför slumpmässiga drogtester av elever i skolmiljö. Detta trots att elever, på samma sätt som alla anställda, omfattas av samma arbets- miljölag.

Skolinspektionen, liksom både Utbildningsdepartement och Statens Folkhälsoinstitut har hit- tills haft en kritisk hållning till drogtester i skolmiljö i allmänhet och slumpmässiga drogtester i synnerhet. En del av kritiken härrör ur att det inte finns evidens för en förebyggande effekt av slumpvisa drogtester i sig.

Syftet med denna undersökning var att undersöka huruvida slumpmässiga drogtester i skolan kan ha en drogförebyggande effekt i sig. Specifikt undersöktes om skolans drogpreventiva program innefattande slumpmässiga drogtester påverkar elevers drogvanor och attityder till droganvändning.

Studenter i alla tre årskurser på gymnasiets fordonsprogram på flera skolor i Skåne erbjöds att fylla i en enkät innehållande frågor kring livsstil, hälsovanor och åsikter/attityder kring droger och droganvändning. På en av skolorna som deltog i enkätstudien hade man slumpmässiga frivilliga drogtester (SFDT), i samklang med Arbetsmiljölagen, som ett led i skolans drogpre- ventiva arbete.

Resultaten visade att betydligt större andel elever i skolan med SFDT ansåg att de slumpvisa frivilliga drogtesterna i skolan är ett bra sätt att hålla nere narkotikaanvändandet. Eleverna på skolan med SFDT hade även en tendens till mindre tillåtande attityd till droger än eleverna på övriga skolor. Ingen av eleverna, som saknade drogerfarenhet, på skolan med SFDT angav att de någon gång haft lust att prova narkotika. Eleverna på skolan med slumpmässiga drogtester upplevde i mycket högre utsträckning att de fick bra undervisning om narkotika i skolan jäm- fört med deras jämnåriga studenter på de övriga gymnasieskolornas fordonsprogram.

Resultaten av denna studie antyder således att slumpmässiga frivilliga drogtester i skolan kan ha en drogpreventiv effekt, vilken sannolikt förstärks av en tydlig drogpolicy.

Inledning

Slumpmässiga drogtester av arbetstagare är vanligt förekommande i arbetslivet sedan flera år. Testerna genomförs med stöd av Arbetsmiljölagen i samråd med facklig organisation. Drogtestning i form av urinprovsanalyser har inom arbetslivet visat sig vara en effektiv metod att identifiera och verifiera en pågående droganvändning (1). Det finns tre olika typer av testsituationer inom arbetslivet:

- Nyanställningsprovtagning
- Misstankebaserade tester
- Slumpmässiga tester

Studier utanför Sverige har visat att slumpvisa drogtester av skolelever kan minska droganvändningen och påverka elevers attityder till droger till en mer restriktiv inställning (2). På många håll i Sverige tillämpas i skolmiljöer olika s.k. drogpolicies som riktar till sig elever (3). På grund- och gymnasieskolan i Helsingborg arbetar man sedan flera år med en sådan drogpolicy (4). Drogpolicyn är förankrad politiskt och utvecklad i samklang med bl a skolledare, elevhälsopersonal samt elever. I denna ingår bl a möjlighet att på elever utföra frivilliga urinprov som analyseras för droger. Dessa utförs om misstanke uppstår att en elev använder droger. Men även slumpmässiga frivilliga drogtester (SFDT) förekommer på vissa utbildningsprogram vid Helsingborgs gymnasieskolor, där rektor bedömt att skaderisken är stor om en drogpåverkad elev skulle medverka i utbildningsmoment. Urinprov tas med hjälp av skolsköterska. Arbetet med SFDT enligt drogpolicyn görs i samklang med Arbetsmiljölagens föreskrifter (5, 6).

Förfarandet med SFDT har föranlett kritik från Skolinspektionen, riktad mot Helsingborg för genomförande av SFDT på gymnasieelever i enlighet med Arbetsmiljölagen. Skolinspektionen har bl a påpekat att riktlinjerna för och genomförandet av de slumpvisa drogtesterna saknar stöd i skolförfattningarna (7). Även Landskrona, där man prövat SFDT på grundskoleelever, har fått kritik, liksom Nässjö där man planerat införa allmänna SFDT på gymnasieelever (8). Vidare har Statens Folkhälsoinstitut framfört tveksamhet till användningen av slumpvisa drogtest som preventionsverktyg, med hänvisning till att det saknas evidens för att dessa drogtest har någon reducerande effekt på narkotikabruk (9).

Med anledning av Skolinspektionens kritik mot Helsingborg genomfördes i Skolhälsovårdens regi en enkätundersökning riktad till elever och föräldrar våren 2005. Den utfördes för att närmare utreda hur elever och föräldrar såg på drogpolicyn i allmänhet och SFDT i synnerhet. Undersökningen visade att SFDT hade ett brett stöd både hos de elever som utsatts för drogtesterna och deras föräldrar (10). Man ansåg till och med att fler elever skulle omfattas av testerna och flera ifrågasatte varför de bara skulle vara frivilliga. Den genomförda enkätstudien 2005 belyste dock inte huruvida SFDT skulle kunna ha en drogpreventiv effekt i sig.

Syftet med denna studie var att belysa huruvida slumpmässiga drogtester i skolan kan ha en drogförebyggande effekt i sig. Som ett led i detta fokuserades på eventuella samband mellan en skolas drogpolicy innefattande SFDT och elevers:

- droganvändning
- attityder till droger
- kunskaper om droger

Undersökt grupp

Deltagare var elever i skolår 1, 2 och 3 på fordonsprogrammet på en gymnasieskola i Helsingborg, Rönnowska skolan, där man sedan 1995 har en tydlig drogpolicy. Sedan 2001 innefattar drogpolicyn möjlighet för gymnasieskolan att även utföra SFDT.

Som jämförelsegrupp valdes elever i samma skolår på fordonsprogrammen på ett antal andra gymnasieskolor i Skåne. På ingen av kontrollskolorna genomfördes slumpmässiga drogtest, däremot fanns liknande dropolicies på kontrollskolorna. Respektive rektor på enskild skola kontaktades och ansvarade för enkätens genomförande. Totalt kontaktades 16 andra gymnasieskolor i Skåne där man har fordonsprogram i skolår 1-3. Av dessa tackade initialt 8 ja till att medverka. Av de skolor som tackade ja deltog slutligen 4 (skolor K i Tabell 1) i hela samarbetet med att engagera sina elever att fylla i enkäterna. Totalt besvarade 414 elever enkäten, varav 397 hade angivit vilken skola de studerade vid och därmed användes i analyserna. Andelen kvinnor som besvarade enkäten var endast 6% varför denna studie i huvudsak speglar manliga elevers attityder. Andelen kvinnor bedömdes vara för litet för en analys ur ett genusperspektiv. Deltagandefrekvensen var högre för skolår 1 (49%) jämfört med skolår 2 och 3 (27% respektive 24% av de svarande).

Bland de skolor som tackade nej att delta i enkätstudien hade man nyss genomfört en enkät i regi av CAN (Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning) och upplevde att man inte hade behov av ytterligare kartläggning vid denna tidpunkt. Någon skola upplevde att skolan inte var stor nog och på någon annan skola hade man inte möjlighet att prioritera enkätundersökningar under datainsamlingsperioden (våren 2009).

Tabell 1. Deltagande skolor, totalt antal elever i respektive fordonsprogramsskolår samt svarsfrekvens från enskild skola

Skola	Skolstatus*	Ort	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Svarsfrekvens, %
Rönnowska skolan	SFDT	Helsingborg	89	70	70	35
Agnesfrids gymnasium	K	Malmö	72	61	53	75
Framtidsgymnasiet	K	Malmö	70	106	112	30
Frans Möllergymnasiet	K	Kävlinge	16	26	23	74
Svalöfs gymnasium	K	Svalöv	31	29	16	58
Totalt antal elever			278	292	274	-

*SFDT = skola med slumpvisa frivilliga drogtest; K = kontrollskola

Metod

En ny enkät utformades, omfattande förutom bakgrundsfrågor kring kön, skolår och aktuell skola även frågor kring frukostvanor och fysisk aktivitetsvanor, liksom skoltrivsel. I enkäten belystes också tobaks- och alkoholvanor. Svaren på dessa frågor redovisas inte i denna studie, utan presenteras i separat dokument till varje enskild skola. Ett flertal frågor fokuserade på narkotikaerfarenheter, både attitydfrågor och egna erfarenhetsfrågor. Samtliga frågor var av multiple-choice-typ med verbalt etiketterade svarsalternativ, men för vissa frågor fanns möjlighet att lägga till ytterligare information i klartext. Enkäten utformades medvetet utifrån ett brett anslag med livsstilsfrågor i stället för att enbart fokusera på drogfrågor. Syftet med detta var att undvika en enbart problemfokuserad enkätstudie och därmed nå en förmodad högre motivation att besvara enkäten, än om den hade framstått som en renodlad "knarkenkät". Dessutom ville författaren undvika att väcka någon slags motvilja mot enkätifyllandet hos potentiella droganvändare.

Enkäten utprovades på en fokusgrupp med ungdomar ur Helsingborgs stads Ungdomsråd för att nå en så pass hög grad av trovärdighet i frågeställningarna som möjligt, varefter smärre justeringar av enkätfrågor gjordes. Flera frågor i enkäten var identiska med frågor som använts i årliga enkäter i regi av CAN och enkätfrågor ur lokalt använd enkät "Ung i Helsingborg" som genomförts vart tredje år i Helsingborg sedan år 2000. Motiven för denna utformning var att dels om möjligt använda redan välbeprövade frågor; dels möjliggöra en resultatjämförelse med tidigare enkäter.

En förfrågan med enkäten bifogad utsändes i början av februari 2009 till rektorer på alla 17 gymnasieskolor i Skåne, där det fanns fordonsprogram. Man förbereddes på att enkätgenomförandet planerades att ske i april. En påminnelse sändes ut i mitten av mars och en bekräftelse i början av april till de 9 skolor som visat intresse att medverka. Dessutom hade författaren telefonkontakter med rektorer på kontrollskolorna och både telefonkontakt och personlig kontakt med skolledning och skolhälsovård på SFDT-skolan.

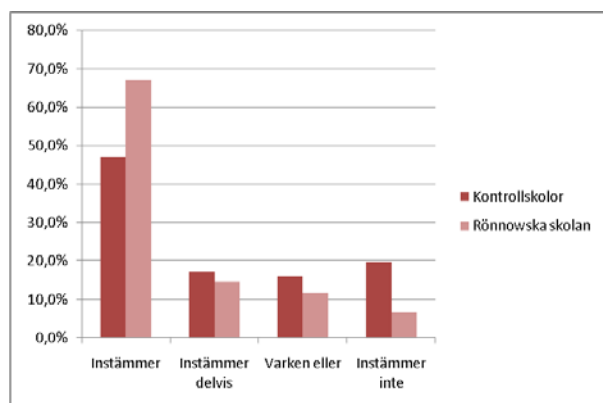
Enkäten ifylldes av elever under lektionstid via dator, där lärare i förväg skapat en Internetlänk för elever att följa. Motiven för en elektronisk enkät var dels att anpassa enkätbesvaret till elevens vardagsarbete, vilket till en viss del är datoriserat, dels att underlätta analysarbetet. (Enkäten kan rekvireras från författaren.)

Statistisk gruppjämförelse av enkätsvaren från SFDT- och kontrollskolorna gjordes med Mann-Whitney U test (M-W U, 2-sidig) för frågor med fler än två svarsalternativ på ordinalskalennivå, och med χ^2 -test (2-sidig) för frågor med dikotoma svarsalternativ (t ex Ja/Nej). För frågor med fler än två svarsalternativ testades även en dikotomiserad fördelning med χ^2 -test, som regel genom att jämföra kategorin mer positiva svar (Instämmer, Instämmer delvis) med kategorin mer negativa svar (Varken/eller, Instämmer inte).

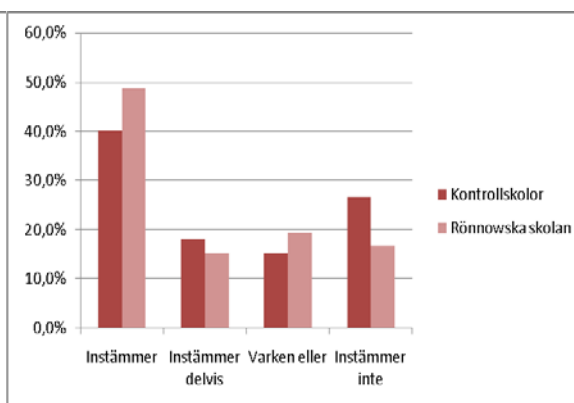
Resultat

Generell drogpreventiv effekt

Av de svarande eleverna på SFDT-skolan instämde/instämde delvis 82% i påståendet att ”Slumpvisa frivilliga drogtester i skolan är ett bra sätt att hålla nere narkotikaanvändandet”. Bland kontrollskolorna var det 64% av eleverna som instämde/instämde delvis i detta påstående (Figur 1). Gruppskillnaden var statistiskt signifikant både avseende de totala fördelningarna ($p=0.001$; MWU) och en dikotomisering runt skalans mittpunkt ($p=0.004$; χ^2 -test). Störst proportionell skillnad mellan grupperna observerades för svarsalternativet ”Instämmer inte”, vilket endast angavs av 7% av eleverna på SFDT-skolans elever mot 20 % i kontrollskolorna.

Figur 1. Elevers svar kring upplevd *generell* drogpreventiv effekt av slumpvisa drogtester.

Figur 2. Elevers svar kring upplevd *individuell* drogpreventiv effekt av slumpvisa drogtester.

Individuell drogpreventiv effekt

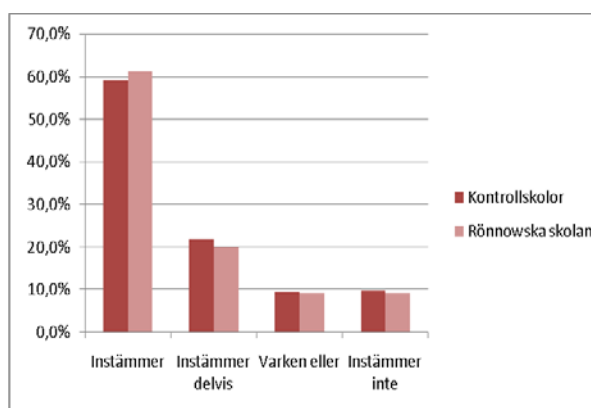
Vad gäller påståendet att ”Slumpvisa frivilliga drogtester är ett sätt att hjälpa mig att säga nej till narkotika” instämde/instämde delvis 64% av eleverna på SFDT-skolan, mot 58% på kontrollskolorna (Figur 2). Den svaga övervikten av instämmande svar för SFDT-skolan var inte statistiskt signifikant, varken avseende de totala fördelningarna ($p=0.13$; M-W U) eller vid dikotomisering runt skalans mittpunkt ($p=0.38$; χ^2 -test).

Upplevd kunskapsnivå

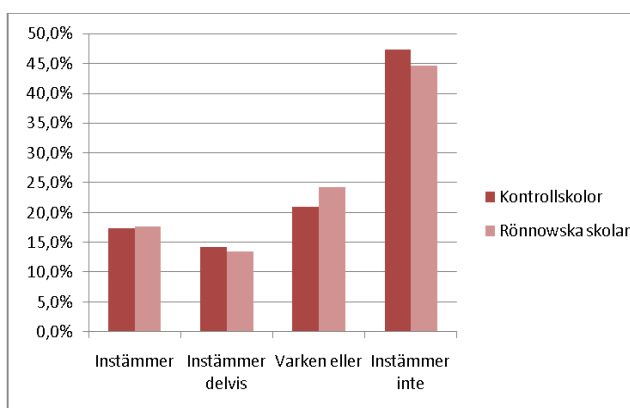
Vad gäller uppfattningen om tillräckliga kunskaper om narkotika instämde/instämde delvis 81% av ungdomarna på både SFDT-skolan och kontrollskolorna (Figur 3). Fördelningarna skilde sig icke statistiskt ($p=0.75$; M-W U).

Undervisningsintresse

På SFDT-skolan instämde/instämde delvis 31% i påståendet ”Jag vill ha mer undervisning om narkotika i skolan” jämfört med 32% på kontrollskolorna (Figur 4). Svarsfördelningarna skilde sig icke statistiskt ($p=0.81$; M-W U). Vidare instämde/instämde delvis 57% av eleverna på SFDT-skolan att de får genomgående bra undervisning om narkotika, mot 37% av eleverna på kontrollskolorna (Figur 5). Denna gruppskillnad var statistiskt signifikant både avseende de totala fördelningarna och vid en dikotomisering runt skalans mittpunkt ($p=0.002$; M-W U och χ^2 -test). Störst proportionell skillnad mellan grupperna observerades för svarsalternativet ”Instämmer inte”, vilket angavs av nära dubbelt så många i kontrollskolorna (38%) som i SFDT-skolan (20%).

Figur 3. Elevers svar på påståendet ”Jag vet allt jag behöver veta om narkotika”.

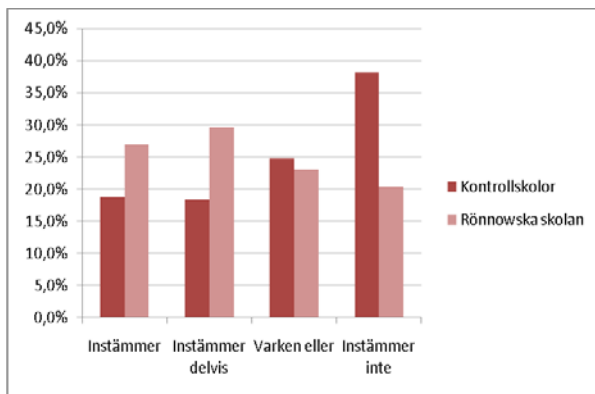

Figur 4. Elevers svar på påståendet ”Jag vill ha mer undervisning om narkotika i skolan”.

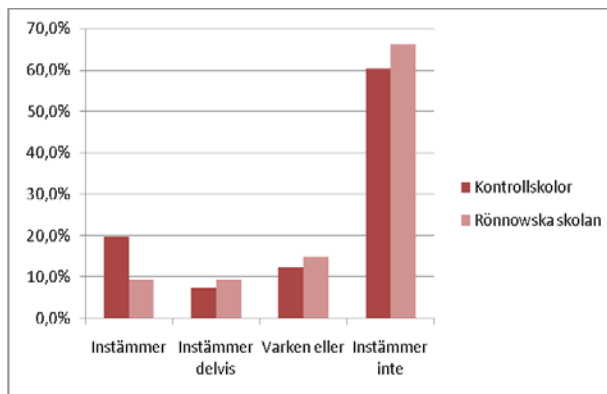
Drogattityder

Vad gäller ungdomarnas attityder till droger instämde/instämde delvis 19% av eleverna på SFDT-skolan i påståendet ”Jag tycker det är okej att röka hasch/marijuana någon gång då och då”, jämfört med 27% av eleverna på kontrollskolorna (Figur 6). Fördelningarna skilde sig icke statistiskt varken avseende de totala fördelningarna ($p=0.19$; M-W U) eller vid en dikotomisering runt skalans mittpunkt ($p=0.19$; χ^2 -test). Vid en alternativ dikotomisering av svaren mellan första skalsteget (”Instämmer”) och övriga skalsteg sågs dock en knapp statistisk signifikans ($p=0.038$; χ^2 -test), vilket speglar att ett klart instämmande i påståendet var betydligt mer ovanligt bland SFDT-skolans elever (9%) än bland kontrollskolornas elever (20%).

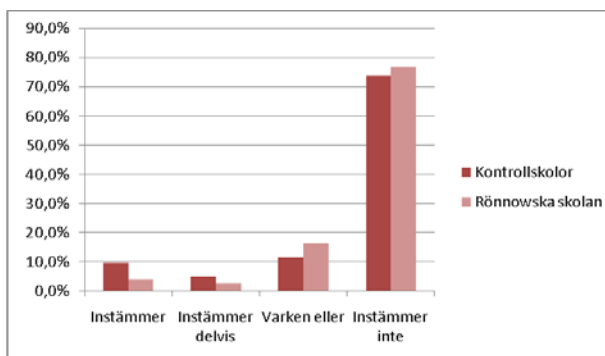
På motsvarande fråga avseende användning av ecstasy och andra partydroger instämde/instämde delvis 7% av eleverna på SFDT-skolan i detta mot 15% av eleverna på kontrollskolorna (Figur 7). Fördelningarna skilde sig icke statistiskt avseende de totala fördelningarna ($p=0.19$; M-W U), men vid en dikotomisering runt skalans mittpunkt sågs en tendens till mindre tillåtande attityd på SFDT-skolan som närmade sig signifikans ($p=0.08$; χ^2 -test).

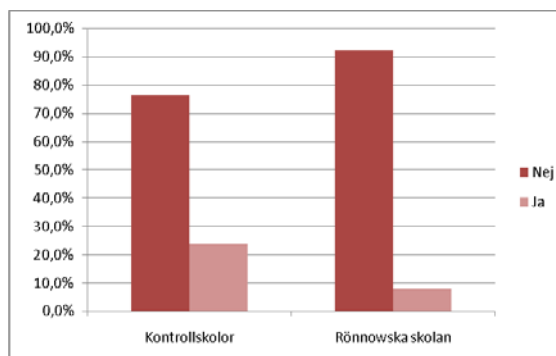
Figur 5. Elevers svar på påståendet "Jag får genomgående bra undervisning om narkotika i skolan".

Figur 6. Elevers svar på påståendet "Jag tycker det är okej att röka hasch/marijuana någon gång då och då".

Figur 7. Elevers svar på påståendet "Jag tycker det är okej att använda ecstasy och andra partydroger någon gång då och då".

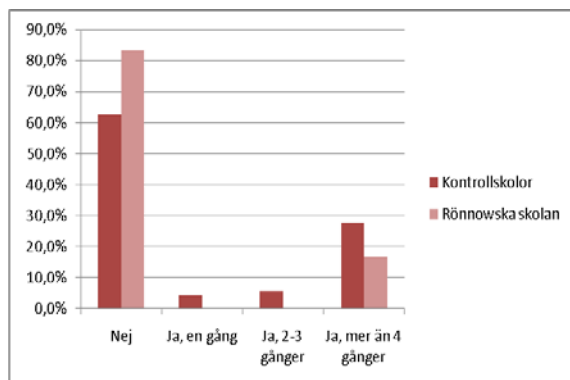
Figur 8. Elevers egen drogerfarenhet, genom svar på frågan "Har du använt narkotika någon gång?"

Egen droganvändning

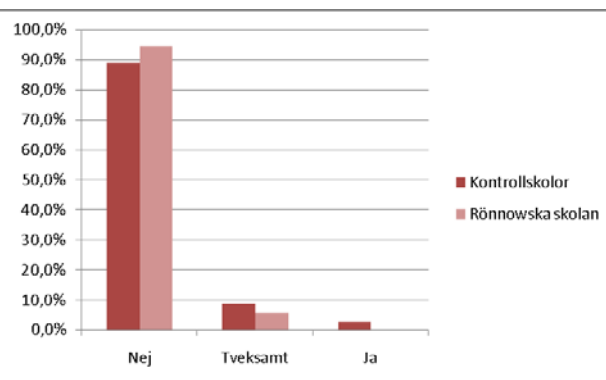
Beträffande egen drogerfarenhet rapporterade 8% av SFDT-skolans elever att de någon gång använt narkotika mot 24 % på kontrollskolorna, dvs. en signifikant lägre andel elever på SFDT-skolan ($p=0.002$; χ^2 -test) (Figur 8). Inom denna undergrupp som hade narkotikaerfarenhet ($n=78$) gav frågan "Har du använt narkotika under de senaste fyra veckorna?" 17% ja-svar bland de narkotikaerfarna eleverna på SFDT-skolan, jämfört med 38% av de narkotikaerfarna eleverna på kontrollskolorna (Figur 9). Fördelningarna skilde sig icke statistiskt, varken avseende de totala fördelningarna ($p=0.28$; M-W U), eller vid dikotomisering Nej/Ja ($p=0.31$; χ^2 -test).

För den undergrupp som ej angivit tidigare narkotikaerfarenhet ($n=305$) frågades om de någon gång haft lust att prova narkotika, vilket inte bejakades av någon elev på SFDT-skolan, men bejakades av 3% av eleverna på kontrollskolorna (Figur 10). Fördelningarna skilde sig icke statistiskt, varken avseende de totala fördelningarna ($p=0.26$; M-W U), eller vid dikotomisering Nej kontra Ja + Tveksamt ($p=0.16$; χ^2 -test).

Figur 9. Aktuell droganvändning, bland elever som uppgivit att de provat narkotika och som svarat på frågan ”Har du använt narkotika under de senaste fyra veckorna?”

Figur 10. Egen drogattityd, med svar på frågan ”Har du någon gång haft lust att prova narkotika?”

Diskussion

Denna studies resultat antyder att slumpvisa frivilliga drogtest (SFDT) i gymnasieskolan kan ha en dämpande effekt på elevers drogvanor och deras nyfikenhet till droganvändning. Eleverna på den skola som under en rad av år tillämpat SFDT angav något striktare attityder till droger och signifikant fler ansåg att SFDT kan ha en generellt förebyggande effekt i sig. Vidare sågs en markant skillnad i narkotikaerfarenhet som var tre gånger vanligare bland kontrollskolornas elever än på SFDT-skolan. Dessutom ansåg en väsentligt större andel av SFDT-skolans elever att de fick bra skolundervisning om narkotika.

Resultaten är således i samklang med ett flertal undersökningar från USA, vilka har visat att drogtester kan ge en viss minskning av droganvändning bland arbetstagare och elever. Man har tolkat studieresultaten som att drogtestprogram kan ha en preventiv effekt (2). Någon evidens för liknande erfarenheter finns inte i svenska material. Vad gäller undersökningar från skolor i USA är evidensunderlaget magrare än för arbetslivet. I Sverige finns överhuvudtaget inget evidensunderlag, främst eftersom införandet av SFDT är begränsat till ytterst få skolor i landet (11). Erfarenheterna från de svenska skolor som använder slumpvisa drogtester beskrivs anekdotiskt som positivt bland både de som programmen riktar sig till och den personal på skolan som hanterar drogtesterna (Staffan Hübinette, muntlig kommunikation, september 2009).

En anledning till den striktare attityden till droger på SFDT-skolan i Helsingborg, utöver implementeringen av SFDT, kan vara att det på Helsingborgsskolan funnits ett aktivt drogpolicyarbete ända sedan 1995. Även kontrollskolorna har haft drogpolicies, varav en del med snarlikt innehåll som Helsingborgsskolan (förutom inslag av slumpvisa drogtester), under viss tid men inte under så pass lång tid (någon kontrollskola startades 2005) som Helsingborgsskolan. Även elevernas mer positiva uppfattning av undervisningen om narkotika på Helsingborgsskolan jämfört med kontrollskolorna kan förmodas avspegla det långvariga drogpolicyarbetet.

Tyvärr var enkätens svarsfrekvens på Helsingborgsskolan låg (35%), medan svarsfrekvensen på 3 av de 4 kontrollskolorna var relativt god (58%-75%). Trots författarens lokala engagemang i och anknytning till Helsingborgsskolan blev svarsfrekvensen således inte tillfredsställande. Någon tydlig orsak till det låga deltagandet på Helsingborgsskolan har inte stått att finna, men att orsaken skulle vara en högre andel elever med missbruk, vilka skulle ha varit ovilliga att fylla i enkäten, är enligt författarens erfarenhet från skolan knappast sannolikt. Likväl kan finnas viss misstanke att den undergrupp av elever vid SFDT-skolan som svarade på enkäten var mer engagerade än flertalet i det drogpreventiva synsättet och därmed inte gav en

helt representativ bild av skolans totala elevpopulation. En jämförelse gjordes därför även mellan SFDT-skolan och den kontrollskola som hade lägst svarsfrekvens (30%) där en liknande hypotetisk selektionsmekanism kunde misstänkas ha förelegat. Jämförelsen visade att det mönster av skillnader som fanns mellan SFDT- och kontrollskolorna beträffande generell drogpreventiv effekt, drogattityder och upplevelse av bra undervisning om narkotika genomgående kvarstod till SFDT-skolans favör, men att skillanderna var mindre och inte längre nådde statistisk signifikans ($p > 0.05$). Ett undantag gällde frågan om tidigare drogerfarenhet där en markant gruppskillnad kvarstod till SFDT-skolans fördel (8% mot 32% på kontrollskolan; $p < 0.001$; χ^2 -test). Även med hänsyn tagen till låg svarsfrekvens förefaller således det drogpreventiva arbetet på SFDT-skolan ha haft konkret inverkan på elevernas drogvanor, även om det förblir vanskligt att avgöra i vilken utsträckning detta kan förklaras av enbart SFDT eller även kan bero på övriga inslag i drogpolicyarbetet.

Trots att den låga svarsfrekvensen på SFDT-skolan i Helsingborg minskar möjligheterna att dra generella slutsatser huruvida slumpmässiga drogtester i skolmiljö förstärker det drogpreventiva arbetet på skolan, har enligt författarens erfarenheter de slumpmässiga drogtesterna visat sig vara uppskattade av elever, föräldrar, skolpersonal, personal inom andra förvaltningar och politiker. Det är därför förbryllande att insatsen med SFDT ur ett arbetsmiljöperspektiv inte har lyfts fram, varken från Statens Skolinspektion eller från Utbildningsdepartementet.

Sammanfattningsvis antyder denna studie att slumpmässiga frivilliga drogtester i skolmiljö kan ha en betydande drogpreventiv effekt, åtminstone i kombination med en i övrigt välutvecklad drogpolicy. Ytterligare studier inom området vore dock önskvärda. Här föreligger stora möjligheter för öppna jämförelser mellan kommuner med olika inriktningar i det drogpreventiva arbetet för att kartlägga huruvida ungdomars drogerfarenheter och attityder till droger påverkas av den enskilda kommunens drogpreventiva arbete på skolarenan.

Referenser

1. Andréason S. Narkotikan i Sverige - metoder för förebyggande arbete. Stockholm: Statens Folkhälsoinstitut; 2008.
2. McKinney JR. Effectiveness of random student drugtesting programs. Ball State University; 2005. [Internetdokument]. Finns på: www.sportsafe.com/2005%20McKinney%20survey%20results.pdf
3. Amini G, Hübinette S. Narkotikafri skola 2.0. Stockholm: Fri förlag, 2008.
4. Helsingborgs stad, Skol- och fritidsförvaltningen. 2008-2009. Drogpolicy - hantering av beroendefrågor i grund- och gymnasieskolan. Helsingborg. [Internetdokument]. Finns på: <http://www.helsingborg.se/upload/Politik%20och%20forvaltning/Forvaltningar/BiN/Skolh%C3%A4lsov%C3%A5rdsenheten/drogpolicy0809.pdf>
5. Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2005:6). Solna; Arbetsmiljöverket, 2005.
6. Regeringskansliet. Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160). Allmänna skyldigheter; 3 kap, 2 §.. Stockholm: Arbetsmiljöverket, 2009. [Internetdokument]. Finns på: <http://www.av.se/dokument/publikationer/bocker/h008.pdf>
7. Skolverket. Utbildningsinspektion i Helsingborgs kommun. Beslut Dnr 53-2003:2816; 2004. Lund: 2004. [Internetdokument]. Finns på: http://sir.is.skolverket.se/pls/portal/docs/PAGE/SIRIS/INSPEKTIONS_DOKUMENT/KOMMU-NERS_INSPEKTIONS_DOKUMENT/INSPEK_G_KOMMUN/HELSINGBORG_BE SLUT_KOMMUNRAPPORT_60_0.PDF

8. Skolinspektionen. Skolinspektionen kritiserar drogtester i Nässjö. Beslut Dnr 41-2009:2070. Lund: 2009. [Internetdokument]. Finns på: <http://www.skolinspektionen.se/sv/Nyheter/Nyheter/Skolinspektionen-kritiserar-drogtester-i-Nassjo/>
9. Bremberg, S. Drogtester i skolan. Statens Folkhälsoinstitut; 2009. [Internetdokument]. Finns på: <http://www.fhi.se/sv/Handbocker/Uppslagsverk-barn-och-unga/Drogtester-i-skolan>
10. Helsingborgs stad, Skolhälsovårdsenheten. Enkät drogpolicyarbetet. Helsingborg: 2005. [Internetdokument]. Finns på: http://www.helsingborg.se/upload/Politik%20och%20forvaltning/Forvaltningar/BiN/Skolh%C3%A4lsov%C3%A5rdsenheten/enkat_drogpolicyvt.pdf
11. Lundin N. Slumpvisa drogtest – en del av skolhälsovårdens förebyggande arbete!. Läkartidningen 2005; 42:3053-4.